Liikenne- ja viestintävaliokunta
torstai 24.4.2023 klo 12

Viite
E 15/2025 vp / Asiantuntijapyyntö

Valtioneuvoston selvitys: Komission tiedonanto: Puhtaan teollisuuden ohjelma

Liikenne- ja viestintävaliokunta on kutsunut Liikenne- ja viestintävirasto Traficomin asiantuntijana kuultavaksi asiassa. Traficom kiittää mahdollisuudesta lausua käsittelyssä olevasta E-kirjeestä ja taustalla olevasta komission tiedonannosta.

Euroopan komission tiedonanto "Puhtaan teollisen kehityksen ohjelma: kilpailukykyyn ja vähähiilistämiseen tähtäävä yhteinen etenemissuunnitelma" esittelee strategian, jolla pyritään yhdistämään ilmastotoimet ja kilpailukyvyn vahvistaminen EU:ssa. Tavoitteena on tukea Euroopan teollisuuden siirtymistä kohti vähähiilistä ja kestävää tuotantoa. Tiedonanto korostaa, että vahva ja kestävä teollisuus on keskeinen osa Euroopan taloudellista ja sosiaalista mallia, ja että sen uudistaminen on välttämätöntä ilmastotavoitteiden ja kilpailukyvyn kannalta. Puhtaan teollisuuden ohjelma ei sisällä yksittäisten ehdotusten yksityiskohtia, ja Traficom ottaa varsinaisiin ehdotuksiin kantaa tarpeen mukaisesti, kun komissio antaa ehdotukset.

Teollisuuden sektorikohtaisista toimenpidesuunnitelmista ohjelmassa mainitaan autoteollisuus. "Teollinen toimintasuunnitelma eurooppalaiselle ajoneuvosektorille" on julkaistu ja Traficom on osallistunut siitä tehdyn E-kirjeen valmisteluun. Oleellisena toimenpiteenä toimintasuunnitelmassa on esitetty mm. ehdotus asetuksen (EU) 2019/631 muuttamisesta lisäjoustavuuden lisäämiseksi valmistajien CO2-päästöstandardien noudattamiseen uusille henkilöautoille ja uusille kevyille hyötyajoneuvoille kalenterivuosiksi 2025-2027. Tähän muutokseen liittyen Traficomissa on tehty nopealla aikataululla vaikutusarviota Suomen ajoneuvokantaan ja sen päästöihin liittyen. Autoteollisuuden toimintasuunnitelman lisäksi muut ohjelman toimet (mm. kestävän liikenteen investointisuunnitelma, julkisten hankintojen vähähiilistäminen ja yritysomistuksessa olevan ajoneuvokannan viherryttäminen) ovat toimialalle oleellisia. Traficom tukee tarvittaessa vastuuministeriöitä vaikutusarviointitiedolla.

Traficom yhtyy E-kirjeen nostoihin Suomen kannoista liittyenteknologianeutraaliin, markkinaehtoiseen ja kustannustehokkaaseen puhtaan siirtymän toteuttamistapaan EU:ssa ja Suomessa. Toimissa on oleellista huomioida kansalliset erityispiirteet, sekä toimien lyhyen aikavälin mahdollisuudet ja pitkän aikavälin potentiaalin. Meri- ja lentoliikenteen kestävien polttoaineiden tuotannon, käytön ja infrastruktuurin edistäminen, sekä raskaan tieliikenteen jakeluinfrastruktuurin kehittäminen paitsi sähkön, myös muiden puhtaiden käyttövoimien osalta on erityisen oleellista sekä kansallisten että EU:n päästötavoitteiden saavuttamisen kannalta.

Traficom huomauttaa, että energiainfrastruktuurin kehittäminen etenkin sähköverkkojen ja vetyinfrastruktuurin osalta voi tukea liikenteen vähäpäästöisyystoimia, jos liikenteen tarpeet huomioidaan kokonaisuudessa. Vastaavasti liikenteen energiainfrastruktuuri voi esim. toimia sähköverkkojen vakauttavana elementtinä. Tästä energia- ja liikennejärjestelmien uudenlaisesta liitosta voi myös syntyä uusia liiketoimintamahdollisuuksia, joille voi olla mahdollista saada tukea puhtaan teollisuuden ohjelman toimien kautta. Traficom huomauttaa, että erilaiset tuet ovat tehokkaimmillaan, jos hakukriteerit ovat teknologianeutraaleja ja hakemisesta tehdään mahdollisimman yksinkertaista. On erittäin hyvä ja potentiaalisesti myös Traficomin tehtäviä tukiviranomaisena helpottava asia, jos ohjelmassa luvattu yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen

uudelleentarkastelu vähentää merkittävästi sekä yritysten että jäsenvaltioiden byrokraattista rasitusta.

Kiertotalous on ohjelmassa hyvin merkittävässä roolissa. Suomessa tärkeäksi katsotun biokaasun tuotanto toimii hyvänä esimerkkinä ohjelman tavoitteita monin tavoin toteuttavasta toiminnasta: lopputuloksena on paitsi jätteen kierto omavaraisuutta parantavaksi energiaksi ja lannoitteeksi, myös vesistökuormituksen potentiaalinen väheneminen ja mahdollinen lisätulovirta maataloudelle.

Liikenne- ja viestintävirasto Traficom yhtyy Valtioneuvoston selvitykseen ja pitää esitettyä ohjelmaa pääosin hyödyllisenä.

Aki Tilli
Johtava asiantuntija